

Channeling Our Emotions for Hashem

At the beginning of *Parshas Chayei Sarah*, the *Torah* tells us that *Avraham* came “*lispod liSarah v’livkosah*”—to eulogize *Sarah* and to weep for her. The order of these actions requires understanding. Why does the *Torah* mention that *Avraham* cried only after delivering the eulogy? Would he not have cried immediately upon hearing of her passing? *Chazal* (*Moed Katan* 27b) teach that the natural order is for relatives to cry first, and only afterward to eulogize. If so, why does the *Torah* reverse this sequence in describing *Avraham*’s response?

A second question arises from a point made by the *Baal HaTurim*: the word “*v’livkosah*” is written with a small *kaf*, hinting that *Avraham*’s crying was limited. Why did he restrain his tears? (See *Baal HaTurim* for his explanation.)

These questions may be understood through a deeper understanding of the impact of the *Akeidah*—on *Avraham*.

The *Midrash* recounts that at the moment of the *Akeidah*, when *Avraham* reached for the knife, he wept so intensely that his tears fell into *Yitzchak*’s eyes—tears born of a father’s compassion. Yet even then, the *Midrash* continues, “his heart rejoiced to fulfill the will of his Creator.”

This is difficult to understand. How could *Avraham* simultaneously experience the anguish of a father about to lose his beloved son, and yet rejoice in fulfilling Hashem’s command? (See *Anaf Yosef*, who also raises this question.)

Rav Isaac Sher zt”l (*Leket Sichos Mussar* I, p. 83) explains that the test of the *Akeidah* was designed to challenge *Avraham*’s deepest emotions. The incremental phrasing of the command—“your son, your only one, whom you love”—was intended to intensify *Avraham*’s emotional attachment to *Yitzchak*. Not just a son, but his only son. Not just his only son, but one who was uniquely beloved and appreciated for his exalted spiritual level.

Avraham took these powerful emotions and elevated them, saying in essence: “Hashem, I surrender all my personal feelings to You. Nothing matters more than fulfilling Your will.” These emotions were not suppressed—they were sanctified, transformed into vehicles of service to Hashem.

This is what *Chazal* allude to when they describe *Avraham*’s tears before the *Akeidah*. They were tears of a father’s profound emotion which he offered to Hashem, thereby strengthening him to have the joy of a servant eager to fulfill his Master’s will.

The spiritual level *Avraham* attained through the *Akeidah* became embedded in his essence. Thus, when he returned to find that *Sarah*, the great *tzadekes*, had passed away, he surely felt the depth of her loss. But *Avraham*, affected by the *Akeidah*, channeled those emotions toward Hashem. He may have thought, “I will not cry personal tears of sorrow, I will reserve my tears to be shed for the sake of Hashem.”

This is the meaning behind the small *kaf* in “*v’livkosah*”—*Avraham* minimized his tears, saving them for a higher purpose. He waited until the *hesped*, when his tears would serve a dual role: honoring *Sarah* and inspiring those present to learn from her greatness. Only then did *Avraham* come “*lispod liSarah v’livkosah*”—to eulogize and to cry for *Sarah*.

העבודה של הודאה לה'

הגמרא (ברכות ז,ב) מספרת בשם רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו לא היה אדם שהודה להקדוש ברוך הוא עד שבאתה לאה והודתו, שנאמר הפעם אודה את ה'. ע"כ.

רשי בד"ה הפעם אודה את ה', מפרש - לפי שראתה ברוח הקדש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ולו ארבע נשים, כיון שילדה בן רביעי הודית על חלקה שעלה יותר מן החשבון המגיע לה. ע"כ.

שאלה ידועה נשאלת על דברי הגמרא. האם לא היו אנשים ששיבחו את ה' לפני לאה? הלא אדם הראשון אמר "מזמור שיר ליום השבת..."? הלא אברהם אבינו הקדיש את חייו לשבח את ה'... ועוד, בוודאי שלא עצמה הודתה לה' על שלושת בניה הראשונים! אם כן, מהי כוונת הגמרא?

אולי נוכל להבין טוב יותר את הגמרא לאחר שנעמיק בנקודה הבאה.

בתחילת שמונה עשרה, אנו משבחים את ה' כ"גומל חסדים טובים". מהי המשמעות של המילה "טובים"? הלא כל חסדי של ה' הם טובים!

ואולי יוכל לפרש ממה שרב אביגדור מילר זצ"ל לימד בפרק "מזמור שיר ליום השבת" שאנו אומרים: "טוב להודות לה', ולזמר לשמך עליון". רב מילר ביאר: אנו רואים שמשמעות 'טוב' בפסוק היא — להודות לה'! מכאן אנו למדים כי משמעות 'טוב' באופן כללי היא היכולת לשבח את ה'.

ומדוע כך הוא? מפני שכאשר כלל ישראל משבח את ה', הם מקיימים את עבודתם העיקרית בחיים — לרומם את שם ה'. ובזה הם מתעלים לדרגה גבוהה יותר (ראה, Awake My Glory, פרק א, סעיפים 9-11).

כעת נוכל להבין מדוע ה' נקרא "גומל חסדים טובים". כאשר ה' מעניק לנו חסדים, השבח אליו אינו רק לצורך הכרת הטוב; כדי להביע תודה מתוך דרך ארץ. אלא זוהי עצמה עבודתנו בבריאה — לשבחו. זו מטרתנו בעולם. לפיכך, החסדים שהוא נותן לנו יש להם שתי מטרות. הראשונה היא כמובן לתת לנו את החסד עצמו. אך המטרה החשובה יותר היא להעניק לנו את האפשרות לקיים את עבודתנו על ידי הודאה על החסד. וזהו פירוש "גומל חסדים טובים" — כי ה' אינו רק מעניק חסד, אלא נותן לנו הזדמנויות להודות לו, אשר היא ההגדרה של "טוב"!

עד שלא ילדה את בנה הרביעי, היא וכל הצדיקים שקדמו לה הבינו כי כל חסדי ה' שהקיפו אותם מחייבים הכרת הטוב אליו, והצדק עמהם. אך כאשר קיבלה יותר מחלקה, הבינה כי היא עומדת להיות העקרת הבית העיקרית בהעמדת כלל ישראל. ולכן היה ברור לה כי מתוך שהיתה במדרגה נשגבה ביותר, חובתה בעבודת ה' ג"כ מתרוממת למדרגה גבוהה יותר (ראה חובות הלבבות, שער עבודת ה', פרק ו). על כן השתנתה הבנתה של הודאה לה'. עכשיו, ההודאה שלה לא הייתה רק מתוך הכרת הטוב בלבד, אלא הייתה עצם עבודת ה' שלה — לרומם את ה' על ידי תודה ושבח. היא גם הבינה כי זהו היסוד שיש להעביר לכלל ישראל, העם הנבחר. לכן נאמר "הפעם" — כלומר, בפעם הזו היא הגיעה למציאות החדשה של עבודת "אודה את ה'".

עבודת השבח וההודאה לה' נוגעת הן בתפילותינו שבבית הכנסת, והן לאורך היום כולו. מסופר על רב שלמה זלמן אורבך זצ"ל, שהיה מדקדק ביותר בהגיית כל מילה בתפילותיו. פעם אחת, הבחינו בני משפחתו כי חזר על קטע "נודה לך" בברכת המזון, והם תמהו. לאחר שסיים, הוא הסביר כי לרגעים מסוימים היה שקוע במחשבות אחרים, ולא שם לב לכך. אמר: "ברכת המזון היא כולה הודאה לה'. וכיצד אפשר להודות לו ללא כוונת הלב? לכן היה צורך לחזור ולשנות!" (המאור הגדול, רב יחיאל מיכל שטרן, עמוד קב).